Optimaliseren proces grote burgerinitiatieven

Aanleiding
Het Commissievoorstel Optimaliseren proces grote burgerinitiatieven is geagendeerd voor de commissievergadering AZC van 29 april 2021. Het college stelt voor om de grote burgerinitiatieven ná dit besluit van andere spelregels te voorzien. Als argument daarvoor wordt gebruikt:

> *Inwoners steken met veel enthousiasme energie in een burgerinitiatief. Hoewel de verwachtingen worden getemperd met betrekking tot de financiële haalbaarheid, wekt de oproep om burgerinitiatieven in te dienen, verwachtingen ten aanzien van financiële steun. Zeker indien de initiatieven eerder inhoudelijk positief worden ontvangen door uw raad en ambtelijk worden gefaciliteerd. Achteraf creëert het frustratie indien blijkt dat het financieren ervan op de korte termijn niet mogelijk is. En indien van uitstel, afstel zou komen zou dit funest zijn voor het programma Vitale Democratie in de Toekomstagenda Asten 2030.*

Dit is exact wat er nu gebeurt voor het project Herinrichting Vorstermansplein Heusden.

Voorstel
Het volgende beslispunt 4 toevoegen aan het Commissievoorstel Optimaliseren proces grote burgerinitiatieven:

Conform het raadsbesluit van 26 februari 2019 een procesvoorstel voorleggen aan de gemeenteraad over de Herinrichting van het Vorstermansplein. Daarbij aandacht te schenken aan de bijdrage van deze herinrichting voor het programma Vitale Kernen van de Toekomstagenda Asten 2030. Daarnaast de financiële consequenties inclusief dekkingsmogelijkheden in beeld te brengen.

Geschiedenis project Herinrichting Vorstermansplein Heusden
Eerst een stukje geschiedenis over de ideeën voor de herinrichting van het Vorstermansplein.
September 2016: was er een 1e vergadering van de werkgroep herinrichting Vorstermansplein met omwonenden en belanghebbenden.
Daaropvolgend is in januari 2017 het 1e ambtelijk overleg geweest over de herinrichting.

In juni 2017 ontvingen we als Dorpsoverleg Heusden de randvoorwaarden voor de herinrichting van het Vorstermansplein. Daarin werden de verwachtingen rondom tijd, geld en instemming college/gemeenteraad inderdaad getemperd. Ook was opgenomen dat “met de start van de herinrichting wordt aangevangen in 2018” en “het Vorstermansplein kent een aantrekkelijke verblijfssfeer”.

Nadat er opdracht is gegeven aan bouwtechnisch ontwerpbureau “Wij zijn James” om de plannen verder uit te werken voor de herinrichting zijn die in september 2018 gepresenteerd aan de

wethouder en oktober 2018 aan de werkgroep. In november 2018 heeft de gemeente opdracht gegeven om een kostenraming op te stellen.

In **december 2018** stelt de gemeenteraad de spelregels vast voor burgerinitiatieven. Vanaf dat moment geldt voor de herinrichting de procesaanpak van een groot burgerinitiatief. Een van de processtappen daarbij is het voorleggen van het initiatief aan de gemeenteraad.

In de raadsvergadering van februari 2019 heeft Ruud Wijnen van het Dorpsoverleg Heusden een presentatie gegeven over het proces en over de inrichting. De gemeenteraad heeft unaniem besloten kennis te nemen van het burgerinitiatief en het procesvoorstel van het college af te wachten. In april 2021 is dat procesvoorstel nog niet aan de gemeenteraad voorgelegd. Als bijlage bij het raadsvoorstel zat een memo van het Dorpsoverleg, deze bijlage is nu weer bijgevoegd. In dat memo is toegelicht waarom de herinrichting voldoet aan de criteria van een burgerinitiatief conform de spelregels van december 2018.

In die memo zijn de kosten van € 893.000 genoemd op basis van de kostenraming waar de gemeente in november 2018 opdracht voor gegeven heeft. In de presentatie is al aangegeven dat met inbreng van fondsen en de Heusdense gemeenschap dit bedrag teruggebracht kan worden tot € 750.000. De mogelijkheden daarvoor zijn door Dorpsoverleg uitvoerig besproken met een aantal Heusdense ondernemers. Beide bedragen zijn op basis van het prijspeil van november 2018.

Na februari 2019 zijn er verschillende gesprekken geweest zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau om de (on)mogelijkheden te bespreken. Waarbij de onmogelijkheden vooral betrekking hadden op de financiële situatie van de gemeente.

Begrotingen gemeente Asten
In de begroting 2018 (pagina 60) is een p.m. raming opgenomen en de volgende toelichting geschreven:

> ***3. Herinrichting Vorstermansplein***
> ***Wat willen we bereiken?***
> *De Dorpsraad Heusden heeft een burgerinitiatief ingediend voor het herinrichten van het Vorstermansplein. Het plein kent voor de gemeenschap meerdere functies. Het is een centrale ontmoetingsplaats waar tal van activiteiten georganiseerd worden. In de loop der jaren zijn verschillende initiatieven en ontwikkelingen gelanceerd die de functies om het plein hebben doen veranderen. De nieuwe ontwikkelingen hebben o.a. geleid tot verkeersknelpunten, wateroverlast en overlast van glascontainers. De Dorpsraad Heusden wil de problematiek integraal benaderen en heeft met omwonenden en ondernemers een schetsvoorstel ingediend bij het college van B&W voor de herinrichting van het Vorstermansplein. Ook hebben zij het college meegenomen op een fietstocht door Heusden waarbij het onderwerp Herinrichting Vorstermansplein besproken is.*
>
> *Wij willen het initiatief van de Dorpsraad omarmen als burgerinitiatief en het samen met hen verder uitwerken tot een concreet plan. De uitvoering van diverse maatregelen willen wij in 2018 uitvoeren waarbij we koppeling zoeken met overige disciplines als Water, Wegen, Stedenbouw, Groen, Toerisme en Recreatie.*
>
> ***Wat doen we hiervoor?***
> 1. *We faciliteren de Dorpsraad Heusden in het opstellen van een plan voor de herinrichting van het Vorstermansplein.*
> 2. *We denken mee in het tot stand komen van het plan.*
> 3. *We voeren het plan uit.*

Wanneer zijn we tevreden?

1. *Als we gezamenlijk komen tot een concreet en integraal opgesteld herinrichtingsplan voor het Vorstermansplein.*
2. *Als we in 2018 (financieel) uitvoering kunnen geven aan het plan*

In de begroting 2019 komt bovenstaande tekst niet terug, maar wordt de herinrichting van het Vorstermansplein (pagina 39) genoemd als een van de activiteiten voor het realiseren van Vitale Kernen.

In de begroting 2020 wordt de herinrichting nog steeds genoemd (pagina 34) met een p.m. raming en een planning in 2021:

Uitvoering geven aan het burgerinitiatief Vorstermansplein (in combinatie met rioolmaatregel Voorste Heusden).

In de gesprekken die we ambtelijk en bestuurlijk gevoerd hebben, was de realisatie in 2021 gekoppeld aan het 100-jarig bestaan van Heusden in 2021.

In de begroting 2021 staat (pagina 32) bij de activiteiten voor de Vitale kernen dat in 2025 een procesvoorstel voorgelegd wordt aan de gemeenteraad met betrekking tot het burgerinitiatief Vorstermansplein. Noch in de begroting 2021 noch in het raadsvoorstel bij die begroting heeft het college gemotiveerd wat de redenen zijn om het realiseren van een meer vitale kern in Heusden door de herinrichting van het Vorstermansplein door te schuiven naar 2025.

Commissievoorstel Optimaliseren proces grote burgerinitiatieven

In het commissievoorstel Optimaliseren proces grote burgerinitiatieven wordt verwezen naar "Financiële analyse & coronacrisis 2020/Begroting 2021". Hierbij wordt aangegeven dat enkele grote burgerinitiatieven zijn ingediend waarvoor forse bedragen nodig zijn en die door de bezuinigingen met een PM post in de begroting zijn opgenomen. Uw raad heeft aangegeven dat deze op de korte termijn niet kunnen worden gefaciliteerd, evenals andere gemeentelijke projecten op de korte termijn niet kunnen worden uitgevoerd.
In deze analyse komt de Herinrichting Vorstermansplein alleen voor in de Stand van de Reserve Eenmalige Bestedingen (pagina 72) met een bedrag van € 0. In het bijbehorende raadsvoorstel wordt de herinrichting niet genoemd.

Op de website van de gemeente is bij de Toekomstagenda Asten 2030, programma Vitale kernen als lopende projecten[1] de Herinrichting Vorstermansplein Heusden nog steeds opgenomen.

Financiën

Het lijkt er op dat het college de ingezette route vanuit de begroting 2018 nog steeds ondersteunt, maar dat de beperkte financiële middelen het enige argument zijn om voor de herinrichting eenmalig € 100.000 beschikbaar te stellen.

Op de agenda van de commissie AZC van 29 april staat ook een ingekomen stuk met de voorlopige uitkomsten herijking gemeentefonds. Hieruit blijkt dat de gemeente er vanaf 2023 € 44 per inwoner structureel op vooruit gaat. Uitgaande van 16.700 inwoners zou dat een structurele verbetering van bijna € 735.000,- per jaar betekenen.

In het commissievoorstel staat, zoals eerder genoemd, dat er de afgelopen jaren enkele grote burgerinitiatieven ingediend zijn waarvoor forse bedragen nodig zijn. De kosten van de herinrichting van het Vorstermansplein bedragen € 750.000. Dat is inderdaad een fors bedrag. Het betreft hier een "reconstructie wegen, fiets- en voetpaden, parkeervoorzieningen" die conform de Financiële

[1] https://www.asten.nl/toekomstagenda-asten-2030/vitale-kernen

verordening 2016 van de gemeente Asten[2] in 50 jaar afgeschreven worden. Dit betekent een jaarlast van € 15.000. Dat is ruim binnen de extra middelen uit de voorlopige herijking van het gemeentefonds.

Het is natuurlijk lastig om op basis van een voorlopige herijkingen middelen beschikbaar te stellen. Het college stelt voor om voor nieuwe grote burgerinitiatieven € 150.000 per jaar beschikbaar te stellen. Dit bedrag is bedoeld voor nieuwe, nog onbekende, niet ingediende initiatieven. Een mogelijke andere dekking is dit bedrag te verlagen met € 15.000. Dan kan, wat in de begroting 2018 geschreven staat bij “Wat willen we bereiken” en “Wanneer zijn we tevreden”, alsnog gerealiseerd worden.
Voor nieuwe, nog onbekende, niet ingediende initiatieven is dan nog steeds 3 keer per jaar € 45.000 beschikbaar.

In de gesprekken die het Dorpsoverleg ambtelijk en bestuurlijk gevoerd heeft, kwam regelmatig de vraag naar voren of het Dorpsoverleg kan garanderen dat de kosten niet boven de € 750.000 uit zouden komen. Het eenmalige bedrag van € 100.000 dat in de voorjaarsnota wordt opgenomen voor de lopende burgerinitiatieven (beslispunt 3) kan daar eventueel voor gebruikt worden. Waarbij wij er nog steeds vanuit gaan dat het met inzet van fondsen en de Heusdense gemeenschap voor € 750.000 realiseerbaar is en die extra € 100.000 niet nodig zullen blijken te zijn.

De cursieve tekst in de aanleiding
Als de gemeenteraad op basis van beslispunt 4 alsnog instemt met de herinrichting van het Vorstermansplein kan de cursieve tekst in de aanleiding als volgt herschreven worden:

Het Dorpsoverleg Heusden heeft en wil met de inwoners en ondernemers met veel enthousiasme energie blijven steken in de herinrichting van het Vorstermansplein. De financiële haalbaarheid kan gerealiseerd worden via de begroting 2022 of na de definitieve uitkomsten van de herijking van het gemeentefonds via de begroting 2023. Het initiatief is eerder inhoudelijk positief ontvangen door uw raad en ambtelijk gefaciliteerd. Hiermee voorkomen we frustratie en afstel. Afstel zou funest zijn voor het programma Vitale Democratie in de Toekomstagenda Asten 2030.

Bijlage
Mem Burgerinitiatief Renovatie Vorstermansplein Heusden

[2] https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Asten/406750/CVDR406750_1.html